

INTERVIEW MET PATER DUMON SJ EN PATER HERMANS SJ

De jezuïeten verlaten Turnhout ...

*Twee illustere figuren uit een lange rij Turnhoutse jezuïetenpaters ...
Links pater Renaat Dumon sj en rechts pater Robert (Bob) Hermans sj*

Hoe kwamen jullie eigenlijk in Turnhout terecht?

'In 1845 kwamen de paters zich in Turnhout vestigen, op verzoek van juffrouw Maria De Nef. Zij wou dat de jezuïeten de Latijnse school van haar overleden vader, Pieter De Nef, over zouden nemen. De paters vestigden zich aanvankelijk in de woning van juffrouw De Nef. Ze startten het eerste schooljaar op 7 oktober 1845 met 128 leerlingen.'

groeïende aanwezigheid in Turnhout

In 1849 kregen de jezuïeten het voormalige H. Grafklooster in de Herentalsstraat ter beschikking. Het gebouw was in die tijd in gebruik als kazerne. Er werd heel wat gesloopt en bijgebouwd in de daaropvolgende decennia. In 1862 werd de nieuwe kerk ingezegend, gebouwd naar het model van de Lierse begijnhofkerk. Het aantal leerlingen (externen en internen) groeide en in 1872 kwam er een nieuwe afdeling: de Apostolische school, bedoeld voor toekomstige missionarissen. Vanaf 1887 verbleven zij in de nieuw gebouwde Apostolische school in de Apostolickenstraat (nu inderdaad weer deel van het H. Graf). In 1935 werd aan de rand van Turnhout een nieuw college gebouwd op een terrein van 22 ha o.l.v. architect Lode Taeymans, jezuïet en zoon van een roemrijke Turnhoutse architectenfamilie. Op het Stokt kwam in 1941 een nieuwe Apostolische school, die in 1958 werd opgeheven. De kerk in de Herentalsstraat werd gesloopt en er kwam een basisschool: de BSD (Basisschool De Nefstraat). Op het Stokt kwam een tweede basisschool, de BSA (Basisschool Astridlaan). Nog later kwamen er ook twee

kleuterscholen bij, een in de Beekstraat en een in de Druivenstraat. En heel recent: de kleuterschool in de Druivenstraat is verdwenen en in de plaats daarvan is er op het Stokt een nieuwe kleuterschool opgericht. *'De periode 1955-1965 was een hoogtepunt wat onze aanwezigheid in Turnhout betreft'*, aldus pater Hermans en pater Dumon, *'toen waren er zeker 50 jezuiten hier, verspreid over het college, de Apostolische school en het jezuitenhuis in de Herentalstraat.'*

Pater Renaat Dumon sj, 28 jaar prefect op het college van Turnhout

De mythe van de jezuiten

De geschiedenis van de orde is een boeiend verhaal van vallen en opstaan. Nu eens verguisd, dan weer bemind blijven de jezuiten evenwel hun eigen weg gaan: *Ad Majorem Dei Gloriam* (tot meerdere eer en glorie van God). Een eigen weg, inderdaad, en meteen ook een weg die soms wel vragen oproept bij de mens in de straat. De invalshoek van de orde om *'leidende figuren te vormen die zich vooral onderscheiden in dienstbaarheid'*, is voer voor de mythe dat jezuitenonderwijs bijzonder elitair is en zich alleen openstelt voor de leidende sociale klassen in de maatschappij.

Zijn de jezuiten een elitaire orde?

'Op verstandelijk vlak ongetwijfeld wel', zeggen pater Hermans en Dumon. *'Intellectueel gezien lag de lat bij ons altijd heel hoog. Dat was nu eenmaal een keuze van de orde, die trouwens ook historisch gegroeid en gegrondvest is. Maar'* – en hun 'maar' klinkt heel kordaat – *'nooit was het de bedoeling van de orde om een sociale elite op te leiden! Nooit hebben we onderscheid gemaakt tussen rang of stand, dat zou trouwens loodrecht tegen onze evangelische inspiratie ingaan als religieuzen. Wel hebben we altijd geprobeerd om de dienstbaarheid voorop te stellen. Daar situeert zich het 'magis' van ons opvoedingsproject, dat betekent: het meer dan het gewone.'*

Waar haalden de mensen dan dit hardnekkig gerucht vandaan?

'Wel, van meet af aan werd het jezuitenonderwijs vaak door een sociale elite gekozen,

juist omdat we de lat zo hoog legden op studiegebied. Voor de 'gewone mensen' was dit blijkbaar aanleiding om te denken dat de jezuiten alleen in die elite geïnteresseerd waren. Deze gedachte heeft, jammer genoeg, jarenlang geleefd bij de bevolking van Turnhout en omgeving. Gelukkig komt daar de laatste jaren verandering in. Een van de grote pluspunten bij het inspectieverslag van de doorlichting was juist de indrukwekkende opvangorganisatie op onze school inzake de bekommernis om de zwakke leerling, en dit op elk vlak.'

De jezuiten in het veld

Voor nogal wat mensen in de regio wordt de naam 'jezuiten' spontaan geassocieerd met het college en dus met onderwijs. Maar er is zoveel meer ...

Pater Bob Hermans sj speelt op het orgel in de huiskapel van de communiteit

Kunnen jullie even kort schetsen wat jullie zo allemaal 'gedaan' hebben in de regio?

'In de loop van de meer dan anderhalve eeuw dat de jezuiten in het Turnhoutse aanwezig geweest zijn, hebben zij zich op tal van vlakken verdienstelijk gemaakt. Zo zijn er een aantal initiatieven die collegegebonden zijn: 1. De Zwitserlandkampen: duizenden kinderen hebben in de loop der jaren de pracht van de Zwitserse bergen leren kennen via deze vakantiecampen. Pater Dumon was hier de voortrekker. - 2. Het speelplein in het Raadsherenpark met pater Vandenabeele als bezieler - 3. De KLJ met pater Cleymans: heel wat jaren had de KLJ zijn vaste stek op het college - 4. De Oud-leerlingenbond met pater Frenay: hij kende de oud-leerlingen lange tijd allemaal persoonlijk en was een graag geziene gast in tal van families in het Turnhoutse en omgeving.'

Pastoraal

'Maar daarnaast waren de jezuiten ook op pastoraal vlak in Turnhout prominent aanwezig. Alles opnoemen zou ons te ver leiden, maar we willen toch de belangrijkste initiatieven vermelden: 1. Samen met Pieter De Nef zijn de jezuiten in 1851 begonnen met de Mariacongregatie, een genootschap dat de verering van de Maagd Maria als doel had.

In de oorlogsjaren ('40-'45) telde de congregatie 900 leden. Bij de ontbinding, op 1 januari 1989, waren ze nog met 9 leden. 2. De paters waren heel sterk betrokken bij de uitwerking van de bonden van het Heilig Hart, een werking die zich richt op het ondersteunen van het geloofsleven van de gewone mensen en die aldus nauw aansloot bij hun apostolaat. 3. Ook speelden de jezuïeten een uitermate cruciale rol bij het nieuw leven inblazen van de bedevaarten naar Vosselaar, een religieuze traditie die tal van mensen in de streek allicht nog wel kennen. 4. Decennia lang hebben de paters hun hulp aangeboden bij de parochiediensten: H. Graf in de Tramstraat, Zevendonk, Maria Middelaes, Groot Rees (Kasterlee), om er maar een paar te noemen. 5. Daarnaast mogen we de ziekenhuispastoraal niet vergeten, waar pater Sermon zich verdienstelijk maakte, en de pater Pio-groep met pater Dumon, het VKW (Verbond Kristelijke werkgevers) met pater Van Assche en Verbiest, de armenzorg in binnen- en buitenland met pater Versmissen en pater Dumon, de missiewerking met pater Hermans en de gevangenispastoraal met pater Dumon'. - Als je dit allemaal even laat bezinken, dan kun je je toch niet van de indruk ontdoen dat ze in Turnhout de jezuïeten wel eens zouden kunnen missen ...

Het vertrek nadert. Pater Hermans sj hangt in de eetkamer van de paters een dankaffiche op, bestemd voor het dienstpersioneel van de communauteit ...

Met dank aan de webmaster en zijn medewerkers van de website van het **Sint-Jozefcollege in Turnhout.**

Zie ook: **164 jaar jezuïeten in Turnhout**, door B. Hermans sj